

Overordnede

Mål og indhold

i SFO i Mariagerfjord Kommune

Mariagerfjord
KOMMUNE

Skolefagenheden
April 2014

Indhold

Forord.....	Side 3
Værdigrundlag.....	Side 5
Formål.....	Side 6
Pædagogik i SFO.....	Side 6
Børn er forskellige.....	Side 8
Lærings- og udviklingsprocesser.....	Side 9
SFO og skole - samarbejde giver merværdi.....	Side 9
Understøttende undervisning - set i et SFO-perspektiv.....	Side 11
Inklusion.....	Side 11
Tid, fred og rum til lektier.....	Side 12
Bevægelse og partnerskaber.....	Side 13
De seks kerneområder.....	Side 13
Personlig udvikling.....	Side 14
Social udvikling.....	Side 15
Sprog og kommunikation.....	Side 16
Sundhed og bevægelse.....	Side 16
Kulturelle udtryksformer og værdier.....	Side 17
Natur og naturfænomener.....	Side 17
Dokumentation.....	Side 18
Effektmål og evaluering.....	Side 18
Arbejdet i den lokale SFO.....	Side 18

Skolefritidsordningerne i Mariagerfjord Kommune er et udviklende og stimulerende fritidstilbud, som koordineres med den lokale skole. Værdierne i den fælles børnepolitik er omdrejningspunktet i alle institutionernes arbejde. For at få gennemslagskraft kan værdierne i børnepolitiken ikke stå alene, men skal kobles med det daglige arbejde med børnene i institutionerne.

Med "**Overordnede mål- og indhold i SFO**" i Mariagerfjord Kommune er der skabt en fælles kommunal ramme for arbejdet i skolefritidsordningerne. Herved er der skabt en fælles platform for lederes og pædagogers arbejde med at udvikle pædagogikken i det daglige arbejde.

For borgerne giver synligheden og konkretiseringen af det pædagogiske arbejde et godt indblik i Mariagerfjord Kommunes prioriteringer på området.

Den pædagogiske praksis i SFO skal være med til at opfylde folkeskolereformens mål om øget udvikling, læring og trivsel for alle børn. Det daglige arbejde i SFO'en skal bygges op om seks kerneområder, som er med til at sikre sammenhængen mellem daginstitution, skole og SFO.

I det overordnede materiale er der givet plads til og forudsat, at de enkelte SFO'er ud fra deres egen virkelighed definerer og prioriterer handleplaner, som sikrer en proces frem mod den overordnede målopfyldelse.

Vi håber, at de overordnede fælles rammer for SFO vil medvirke til inspiration og udvikling på området og være fremmende for helheden i børnenes liv.

Venlig hilsen
SFO-Arbejdsgruppen

Børnepolitikken i Mariagerfjord Kommune omfatter alle områder, hvor der arbejdes med børn. Børnepolitikken tydeliggør derfor også de overordnede værdier, der ligger til grund for arbejdet med børn i skolefritidsordningerne.

Værdigrundlag

For skolefritidsordningerne i Mariagerfjord Kommune er det værdifuldt at være med til at sikre børnene en tryk og omsorgsfuld hverdag, hvor børnene udfordres og gennem tilbud om legende aktiviteter får mulighed for at udvikle sig. I skolefritidsordningen skal der være mulighed for, at børnenes personlige og sociale kompetencer styrkes og udvikles ved, at børnene indgår i betydningsfulde sociale relationer med andre børn og med ansvarlige og fagkompetente voksne. I skolefritidsordningerne tager man gennem en anerkendende og omsorgsfuld tilgang udgangspunkt i børnenes forskellige ressourcer og kompetencer, så respekten for forskelligheden styrkes og børnene motiveres til at knytte venskaber på tværs af kulturelle og sociale forskelle. Derfor er det vigtigt, at man i skolefritidsordningerne gennem struktur, indretning og planlægning af aktiviteter tager hånd om alle de forskellige behov, børnene har. Herved skabes fundamentet til at udvikle et positivt selvværd, der er grundlæggende for børnenes videre udvikling.

I skolefritidsordningerne er det værdifuldt, at børnene forholder sig til hverdagssituationer – og herunder blandt andet oplever voksne med et fornuftigt forhold til sunde og gode vaner i forbindelse med kost, motion og miljø.

I arbejdet i skolefritidsordningerne i Mariagerfjord Kommune er udgangspunktet det særlige syn på det enkelte barn og børn i grupper, som kendetegner fritidspædagogikken. I skolefritidsordningerne skabes der rammer, hvor børn tør udfolde sig og tage medansvar under hensyntagen til andre. Man møder voksne, som er gode forbilleder, der tager ansvaret for at børn lærer at respektere forskelligheder og indser nødvendigheden af kompromisser.

Formålet for SFO

Formålet med skolefritidsordningerne i Mariagerfjord Kommune er at tilbyde et udviklende og stimulerende pædagogisk fritidstilbud for børnene. I skolefritidsordningerne skal læring og udvikling foregå i et trygt, tillidsvækkende og omsorgsfuldt miljø, hvor livsglæde og positive oplevelser stimulerer fællesskabet og det enkelte barns personlige udvikling og trivsel.

Pædagogik i SFO

SFO danner rammen om en meningsfuld og indholdsrig fritid med udgangspunkt i børnenes behov, interesser og erfaringer. I SFO defineres og skabes normer og værdier, der har betydning i de forskellige sociale relationer og sammenhænge, som man indgår i.

I fritiden handler det også om børnenes udvikling, læring og dannelse. SFO har et medansvar i forhold til det enkelte barns dannelse og bygger på kreativitet, samvær og udfoldelse indenfor trygge rammer. SFO skal desuden med sit indhold medvirke til helheden i barnets hverdag og bliver derved en ekstra ressource for børnene.

Der skal skabes rum, så børnene oplever

- En balance mellem selvinitierede – og tilrettelagte aktiviteter.
- Socialisering gennem respektfuldt samvær og leg.
- Indflydelse, medbestemmelse, valgfrihed og forpligtende fællesskab (opdragelse til demokrati).
- Plads til at etablere og dyrke venskaber.
- At den sociale ansvarlighed udvikles så man kan indgå positivt i relationer og sociale sammenhænge.

Pædagogik er også at lære børnene at mestre hverdagen og hver-dags-situationer, så de bliver livsduelige. Børnene lærer, hvordan man agerer i forhold til andre og hvilke handlinger, der er hensigtsmæssige i bestemte situationer.

Pædagogikken i SFO handler bl.a. om at tage udgangspunkt i, hvad der rører sig i tiden i forhold til børnenes interesser og at perspektivere den aktuelle børnekulturs muligheder for barnet.

Pædagogikken i SFO indebærer også,

- At kvalificerede voksne løser den pædagogiske opgave.
- At voksne træder til, når konflikten med et andet barn vokser barnet over hovedet.
- At den voksne fungerer som et sikkerhedsnet.
- At det pædagogiske personale understøtter barnets mange potentialer og behov for udvikling.
- At børns behov for at være sammen med engagerede og nærværende voksne opfyldes.
- At børn, der socialt, fysisk eller af inklusionsmæssige hensyn har behov for at blive i SFO efter 3. klasse har mulighed herfor (skal politisk behandles).

Der arbejdes for, at alle børn trives i SFO og oplever sig som en del af fællesskabet. Fællesskabet skal opleves, så der er plads til forskellighed og individualitet.

Alle børn skal støttes i deres læring, udvikling og trivsel og have mulighed for at være en del af et lærende og socialt fællesskab. Det sker gennem anerkendende og inkluderende pædagogik, så barnets dannelse, kompetencer og selvstændighed også styrkes.

Lærings- og udviklingsprocesser

Læring og udvikling er overordnet en proces som medfører ny viden og færdigheder. Læring er en tilegnelsesproces og SFO er et vigtigt læringsrum for det enkelte barn.

I SFO er udgangspunktet primært det brede læringsbegreb, der kan defineres som: Læring er de aktiviteter, som barnet foretager sig og som resulterer i, at barnet lærer noget.

I denne forståelse er det barnets egen aktive handling, der er i fokus. SFO'en skal som lærings- og udviklingsrum give mulighed for at eksperimentere, ræsonnere, bruge nysgerrigheden og prøve sig selv af. Legen er et eksempel på en aktivitet, der rummer ovenstående. Metoden "Lærerig Leg" skal være et bærende element i det pædagogiske arbejde.

Aldersintegrationen i SFO giver en stor mangfoldighed og et stort lærings- og udviklingspotentiale, fordi børnene spejler sig i hinanden og lærer af hinanden.

SFO og skole - samarbejde giver merværdi

Samarbejde mellem SFO og skole er med til at skabe de bedst mulige vilkår for børnenes udvikling i både skole og SFO. Gennem samarbejdet er man med til at styrke og skabe en bedre sammenhæng i børnenes hverdag. Pædagoger og lærere har hver deres betydning og uddannelse, og ved at drage nytte af hinandens styrker og kompetencer, kan man bedre supplere hinandens fagligheder. Man kan tænke didaktik og læring i fællesskab for at skabe de bedst mulige vilkår for børnenes samlede udvikling i både skolen og SFO'en.

Med den nye folkeskolereform vil samarbejdet få yderligere betydning og vil kunne give merværdi i en længere og mere varieret skoledag og i den understøttende undervisning.

Eksempler på samarbejdsrelationer mellem SFO og skole

- Tæt samarbejde om dagens indhold – struktur og "rød tråd" i hverdagen.
- Skolearbejde, der suppleres eller videreføres. SFO'ens arbejde giver merværdi.
- Flydende struktur mellem lærere og pædagoger. Lærere kan løse op gaver i SFO og pædagoger varetager undervisning og understøttende funktioner i skolen.
- Gennem samarbejde, fælles observationer og refleksioner vil de forskellige fagligheder give læringsmæssig merværdi.

Når børnene kommer i SFO om morgenen, er det personalets opgave at sikre børnene en god start, så de er undervisningsparate, når skolen begynder. Det sker bl.a. ved, at der er mulighed for at spise morgenmad.

Fra morgenstunden er der mulighed for, at man kan fordybe sig i en dialog med børnene. Som morgenen skrider frem og flere børn kommer til, er der mulighed for aktiviteter i små grupper for de børn, der har brug for det.

Understøttende undervisning - set i et SFO-perspektiv

I forbindelse med den nye folkeskolelov indføres understøttende undervisning, som skal supplere og støtte op om undervisningen i fagene, om elevernes forskellige måder at lære på og på deres trivsel – alt sammen gerne gennem virkelighedsnære udfordringer. Ud fra børnenes egne forudsætninger kan SFO give børnene ekstra tid til at afprøve og træne de kompetencer, de skal tilegne sig i den fagopdelte undervisning i skolen. En påbegyndt læring i skolen kan følges op med aktiviteter, hvor anvendelsesorienterede og differentierede læringsformer er i fokus og bidrager til, at børnene i SFO får særlig gode forhold for at fordybe sig og derved får mulighed for at lære og udvikle sig alt det, de kan. Det gælder i faglige emner fra skoledagen, ved motion og bevægelse, lektiehjælp og fordybelse. Er der i børnenes relationer opstået konflikter eller andre udfordringer i løbet af dagen, kan disse bearbejdes og løses med den professionelle pædagogs hjælp.

Desuden kan den anvendelsesorienterede tilgang i SFO styrkes og understøttes i et praktisk samarbejde med lokalområdets kompetencepersoner, virksomheder og foreninger.

Inklusion

Børn med særlige behov er en mangfoldig gruppe, hvor der både kan være børn, der i en periode har brug for særlig opmærksomhed og hjælp i dagligdagen og børn med brug for en mere omfattende og permanent støtte.

Socialt inkluderende strategier skal tænkes med, når alle børn skal kunne deltage i fællesskaber i SFO'en

Der skal stilles krav om et systematisk samarbejde mellem forældre og personalet i skole og SFO. Her kan man ofte profitere af en kontaktperson, som kan være bindeled mellem de forskellige indsatser, udfordringer, støttemuligheder og forebyggende foranstaltninger. Kontaktpersonen kan sikre et helhedssyn på barnet og fastholde progressionen i arbejdet med de fælles didaktiske refleksioner, som fremmer inklusionsarbejdet. Det kan være mål, handlinger, ressourcer og inddragelse af fagpersoner. Arbejdet med børn i udsatte positioner skal tage udgangspunkt i et inklusionsperspektiv og med afsæt i, at tryghed, trivsel, læring og deltagelse hænger uløseligt sammen og er hinandens forudsætninger.

Derfor tilbyder Mariagerfjord Kommune, at børn, der socialt, fysisk eller af inklusionsmæssige hensyn har behov for at blive i SFO efter 3.klasse har mulighed herfor.

Glæde og humor er ligeledes en vigtig del af det praktiske inklusionsarbejde.

Tid, fred og rum til lektier

Fritiden har en selvstændig egenverdi og har samtidig værdi i forhold til skolens undervisning. Derfor er det naturligt, at der er et godt og nært samarbejde mellem skolefritidsordningen og skolen – og mellem lærere og pædagoger.

Det er naturligvis lærerne på skolen, der gennem deres uddannelse, faglighed og kompetencer er ansvarlige for børnenes fagfaglige undervisning. Derfor definerer vi i skolefritidsordningen lektier som en træningssopgave for det enkelte barn. Øvelse gør mester. I skolefritidsordningen er der mulighed for at de børn, der har lyst til at lave deres lektier kan få tid, fred og rum hertil.

Bevægelse og partnerskaber.

Idræt, leg og bevægelse skal være en fast og naturlig del af børnenes hverdag i SFO. Her kan både pædagoger i SFO, familien og lokalområdets foreningsliv være vigtige medspillere og gode rollemodeller. Når børnene får positive oplevelser med idræt og bevægelse – både individuelt og i fællesskab med andre – skabes ofte et livslangt fundament for fysisk aktivitet, som har en positiv effekt i forhold til deres kognitive, motoriske, sociale, mentale og emotionelle udvikling. Derfor skal SFO skabe forskellige rum og rammer for at få børnene i bevægelse.

SFO'en kan etablere partnerskab med det organiserede foreningsliv, som stiller rekvisitter og uddannede instruktører til rådighed. Det giver børnene mulighed for at afprøve mange forskellige idrætsgrene, som man ellers ikke ville have mulighed for. Man forpligtes ikke til at blive en del af en forenings konkurrencemiljø, men kan deltage på eget niveau i et trygt fællesskab med kendte børn og pædagoger.

Dette velfungerende koncept kan med fordel overføres og videreudvikles i et forpligtende og struktureret samarbejde med landbrug, virksomheder, interesseorganisationer og andre partnere. Desuden er der ofte store og udnyttede muligheder i et udbygget samarbejde med forældre og bedsteforældre.

Kerneområder

Indholdet i seks kerneområder er et styrende element for skolefritidsordningernes pædagogik. Kerneområderne skal være med til at sætte mål, dokumentere og evaluere den pædagogiske praksis. Arbejdet med kerneområderne er desuden med til at sikre sammenhængen mellem arbejdet i daginstitution, skole og SFO. Hermed sættes der i skolefritidsordningerne et særligt fokus på helheden i barnets liv.

De seks kerneområder beskriver og er dækkende for, hvordan den enkelte SFO kan understøtte børnenes alsidige, personlige udvikling. Desuden skaber kerneområderne en god kobling mellem temaerne i børnehavens **"Pædagogiske Læreplaner"** og skolens fagdidaktiske **"Fælles Mål"**.

1. Personlig udvikling

MÅL	FORDI
SFO støtter det enkelte barns udvikling af selvværd og selvtillid.	Udvikling af selvværd og selvtillid er fundamentet for at kunne mestre eget liv positivt i fremtiden. Børn skal opleve at være betydningsfulde individer i fællesskabet og have oplevelser af succes.
SFO giver plads til, at børnene udvikler sig til selvstændige personer og er medspillere i et forpligtende fællesskab.	Børn skal lære at se og forstå sociale samspil, herunder konflikter, og blive bevidste om, at det er ens egen aktive handling, der skaber forandring.
SFO understøtter børnenes mulighed for, at udvikle selvindsigt og oplevelsen af, at være en del af et demokratisk samfund.	Børn derigennem bliver i stand til at agere i mangfoldige relationer og komplekse sammenhænge.

2. Social udvikling

MÅL	FORDI
SFO hjælper børnene til at udvikle og vedligeholde venskaber og støtter børnene i at respektere forskellige opfattelser.	Børn skal opleve, at det at have venskaber, har stor værdi for ens eget liv. Det er legalt at være uenige, og konflikter løses gennem dialog og åbenhed.
SFO giver mulighed for, at børnene lærer medbestemmelse og medansvar.	Børn skal vide, at de er værdifulde og har meninger og initiativer, som andre også kan have gavn af. Med indflydelsen følger der ansvar for sig selv og andre.
SFO medvirker til, at børn udvikler tolerance, empati og forståelse for hinandens forskelligheder.	Børn møder forskellige normer og værdier hos andre. De lærer at fællesskaber rummer forskelligheder, og at forskelligheder kan være berigende.

3. Sprog og kommunikation

MÅL	FORDI
SFO har fokus på børns sprog-lige og begrebsmæssige udvikling.	Sprog og begrebsforståelse er en forudsætning for, at børn kan udtrykke sig og forstå andre.
SFO styrker barnet i samtale, dialog og sprogets forskellige anvendelsesformer.	Gennem kommunikation lærer børn at udtrykke følelser og behov. De lærer at bruge sproget i forskellige sammenhænge.
SFO giver børn mulighed for at lære at kommunikere på forskellige måder.	Børn skal have forståelse for, at sprog også handler om kropsudtryk, mimik, tonefald, stemning og at lytte.

4. Sundhed og bevægelse

MÅL	FORDI
SFO giver børnene mulighed for bevægelsesmæssige oplevelser og understøtter glæden ved at bevæge sig.	Børns motoriske udvikling medvirker til udvikling af selvværd, læring og sociale fællesskaber.
SFO støtter børnene i at kunne udvikle et aktivt fritidsliv og en sund levevis.	Inaktivitet og usund livsstil har personlige, fysiske og samfundsmæssige omkostninger.
SFO skaber rum for, at børnene kan udtrykke sig gennem bevægelse.	Børn udvikler sig motorisk gennem aktiv og skabende beskæftigelse.

5. Kulturelle udtryksformer og værdier

MÅL	FORDI
SFO er kulturformidler. SFO skal præsentere et bredt udsnit af kultur for børnene og give dem mulighed for selv at gøre erfaringer med kultur og kulturelle udtryksformer.	Børn opnår viden, udvikling og læring gennem kultur og kulturelle udtryksformer og gennem egne oplevelser og erfaringer hermed.
SFO formidler kultur af både velkendt og fremmed art.	Viden om kulturelle forhold, traditioner, levemåder og udtryksformer - både velkendte og fremmedartede - lader børnene opnå forståelse for forskellighed og mangfoldighed.
SFO giver børnene mulighed for at undersøge, eksperimentere og udtrykke sig gennem forskellige kropslige, sproglige, kreative og musiske udtryksformer.	Børn udvikler kreativitet og styrker evnen til at udtrykke sig på forskellig vis gennem bevægelse, sprog og musik - både alene og sammen med andre.

6. Natur og naturfænomener

MÅL	FORDI
SFO giver børnene mulighed for at gå på opdagelse i naturen og udforske naturfænomener.	Børn undres i naturen. Gennem fordybelse øges forståelsen for natur og naturfænomeners betydning for menneskers livsvilkår.
SFO lærer børnene at vise respekt og tage hensyn til naturen.	Børn skal vide hvordan man tager vare på naturen og udvikler miljøbevidsthed.
SFO medvirker til, at børnene udvikler indsigt og forståelse for dyre- og planteriget.	Gennem aktive oplevelser i naturen, skal børnene gøres bekendte med dyr, planter og naturfænomener.

Dokumentation

Formålet med dokumentation er at beskrive, synliggøre og formidle det pædagogiske arbejde. Dokumentationen i skolefritidsordningerne skal være en naturlig del af det pædagogiske arbejde og danne baggrund for interne faglige pædagogiske refleksioner. For eksterne samarbejdspartnere skal dokumentationen medvirke til at synliggøre det pædagogiske arbejde og dermed fremme samarbejdsrelationerne.

Dokumentationsformen vælges ud fra en vurdering af det mest hensigtsmæssige i en given situation.

Effektmål & evaluering

For at kvalificere arbejdet i SFO skal den daglige praksis tilrettelægges og evalueres i forhold til det overordnede formål og målene for kerneområderne. Herved sikres kvaliteten og udviklingen af den pædagogiske arbejde.

Med udgangspunkt i kerneområdernes mål tilrettelægges pædagogiske forløb med indbygget opmærksomhed på, hvor og hvordan det kan iagttages, om indsatsen har en effekt i forhold til målene. På baggrund af en række iagttagelser holdt op mod målene, kan der foretages en evaluering på om indsatsen har haft den tiltænkte virkning.

Arbejdet i den lokale SFO

For at skabe et lokalt ejerskab og medansvar for arbejdet i skolefritidsordningerne skal den enkelte SFO arbejde med at implementere det overordnede formål og målene for de seks kerneområder.

Den enkelte skolefritidsordning skal derfor udarbejde en handleplan, hvori man beskriver, hvilke delmål og handlinger man vil arbejde efter for at få målopfyldelse.

Handleplanen skal løbende revideres og være tilgængelig på skolens hjemmeside.

Mariagerfjord
KOMMUNE

Overordnede

Mål og indhold

i SFO i Mariagerfjord Kommune

Mariagerfjord
KOMMUNE

Skolefagenheden